



דבר מאמינים

גליון שבועי מבית 'בני אמונים'

פרשת מקץ תשפ"ה שנה י | גליון מס' 562

ת.ד 102 בני ברק : פקס : 03-5055919
9139191@gmail.com

פתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

היונים נאבקים בעניית אמן!

בימי החנכה מודים אנו על נצחונם הגדול של מתניהו ובניו על מלכות יון הרשעה, שבקשה לשרש חלילה מלפס של ישראל את האמונה בה' ובתורתו. המדרש (בראשית רבה ב ד) מתאר שכה עזה היתה שאיפתם זו, עד שהם גזרו גזרה על ישראל: "כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל".

בכתבי חכמי תימן (יצי חיים' תפלת אין כאלקינו) מובא מדרש שמלכות יון אף גזרה על ישראל שלא לענות אמן. המתבונן יראה ששתי גזרות אלו ענינן אחד: עניית אמן היא הצהרה פומבית של אמונה בה' והכרזה כי הוא "א-ל מלך נאמן". בנסיגה להסית את ישראל ולהרחיקם מן האמונה בה', אסרו עליהם היונים להצהיר על אמונתם בפסבד - בעניית אמן, ואף צוו עליהם לעשות את הפעולה ההפוכה, להצהיר בפרהסיה על כפירתם חלילה: "כתבו לכם על קרן השור שאין לכם חלק באלקי ישראל".

חשבתי שאף בשם "חנכה" יש רמז לעניית אמן ולנצחון האמונה שעליו אנו מודים בימים אלו. שכן כתבו ראשונים, כי פרוש השם "חנכה" הוא שבינים כ"ה בכסלו חנו ישראל ממלחמתם ביונים - "חנו כ"ה" (ראה טור ארץ חיים סימן תרע). הגימטריה של המלים "חנו בכ"ה" היא בדיוק כגימטריה של אמן - תשעים ואחת. כי כן, בימים אלו חנו בני חשמונאי ממלחמתם ביונים וישבו להניף בגאון את דגל האמונה, על ידי הצהרת האמונה - היא עניית אמן.

המדרש המובא בכתבי חכמי תימן מוסיף ומגלה, כי בעקבות הגזרה שלא לענות אמן תקנו חכמים פיוט נשגב, הלא הוא הפיוט "אין כאלקינו" שאנו אומרים מדי בקר בסיום תפלת שחרית עד עצם היום הזה. כידוע פיוט זה מרכב מחמשה בתים שבכל אחד מהם ארבעה שבחים. שלשת הבתים הראשונים שמתחילים: "אין..." "מי..." "נודה..." שראשי תבותיהם 'אמן', ואלו הבתים שאחריהם, מתחילים ב"ברוך..." וב"אתה..." פיוט זה נתקן בעת שגזרו היונים שלא לענות אמן, כדי שלא תשכח תורת אמן, והוא נשאר בידינו עד עצם היום הזה.

מפיוט זה, שבו תקנו להזכיר שם שמים בכמה וכמה אפנים ['אלקינו', 'אדוננו', 'מלפנו' ומושגים] כנגד כל אחת מאותיות אמן, נתן ללמד כמה עמק ומשמעות יש בעניית אמן!

ימי החנכה, שבהם אנו מודים על נצחון החשמונאים על היונים ועל הנפת דגל האמונה בה' ובתורתו, הם בודאי זמן ראוי ומסגל להתחזק מחדש "להודות ולהלל לשמך הגדול" - בעניית 'אמן' כראוי.

בקריאת: "אין כאלקינו... מי כאלקינו... נודה כאלקינו...!"

שבת שלום וחנכה שמח,

27/12 2024 מנחם לוי

בניני אמונים

בניני תפלה בפרשה

יוסף שם יחבו בה' לבדו

"ויאמרו איש אל אחיו אבל אשמים אנחנו על אחינו אשר ראינו צרת נפשו בהתחננו אלינו ולא שמענו על כן באה אלינו הצרה הזאת" (מב כא)

אם אכן התחנן יוסף על נפשו בשעה שמכרוהו, מדוע בתאור המכירה לא הזכירה זאת התורה? ועוד, מפני מה נחמו האחים רק על כך שלא שמו לב לתחננו של יוסף, ולא על עצם המכירה?

האדמו"ר רבי מנחם מנדל מוורקא פרש את הכתוב שלפנינו באופן נפלא, ועל פי פרושו מתישבים הדברים היטב:

משראו האחים את הצער והסבל הבאים להם מידי מושל מצרים, עמדו ופשטו במעשיהם, והבינו כי נתבעים הם על מכירת יוסף. מתוך כך הגיעו למסקנה שהתנהגותו של יוסף כלפיהם לא באה כפי שחשבו מכונה רעה, ואדרבה צדיק הוא, וכך אמרו: "אבל אשמים אנחנו על אחינו" שמכרוהו לפי שחשבנו שמבקש הוא להתאנות לנו, ועתה מבנים אנו כי טעינו בו ואדם גדול הוא, שהרי אף שעמדנו סמוך אליו בעת מכירתו ו"ראינו צרת נפשו", בכל זאת "בהתחננו אלינו ולא שמענו", לא שמענו מפיו שום בקשת תחנונים המפנית אלינו. מתברר אפוא שכה עז היה בטחונו בבוראו, עד שאף שהיתה לו אפשרות בעת צרתו לבקש עזרה מבשר ודם לא עשה כן, אלא פנה והתפלל לבוראו לבדו ('שלשה ספרים נפתחים' [לר"י מנדלקורן, העתיקו מכת"י של הגר"י לוינשטיין רבה של סרדקא] עמ' כ).

תקף אמונתם של השבטים

"ויאמר אל אחיו הושב כספי וגם הנה באמתחתי ויצא לכם ויחרדו איש אל אחיו לאמר מה זאת עשה אלקים לנו" (מב כח)

דרש רבי יהונתן איבשיץ:

בוא וראה את תקף אמונתם של שבטי ישורון. כאשר מצאו האחים שהושב כספו של אחד מהם לאמתחתו, לא חשבו שמרב טרדתו טעה המזנה על מכירת התבואה ולא נטל את כספו של אחד מהם, ואף שהיה מקום לחשב כן, שהרי רבים באו לשבור בר במצרים והמה המקום אדם ובהמה. אלא תלו את הכסף שהושב להם בהשגחה עליונה, ואמרו: "מה זאת עשה אלקים לנו" ('ערות דבש' ח"ב דרוש יא).

המרחם - מרחמים עליו מן השמים

"וא-ל ש-די יתן לכם רחמים לפני האיש ושלח לכם את אחיכם אחר ואת בנימין ואני כאשר שכלתי שכלתי" (מג יד)

באר רבי שלמה קלוגר:

באומרו: "וא-ל ש-די יתן לכם רחמים", התפלל יעקב על בניו שיתן ה' בלבם רחמים על זולתם, "לפני האיש" - קדם שיתן בלב האיש לרחם עליהם. שכן ידע שכאשר יעשו זאת יזכו להבטחת חכמים (שבת קנא ב). "כל המרחם על הבריות, מרחמים עליו מן השמים", וממילא יתקם בהם ושלח לכם את אחיכם אחר ואת בנימין" ('אמרי שפר').

"היה לי כל כך נעים בתפלה..."

ואיננו...
לפליאת שניהם, המטוס עדין נצב על
מקומו, בזהב בלבנו על רקע אורות
מסלולי הטיסה. נראה היה שהוא ממתין
רק להם. לכבודם!

מהרו הרבנים לעלות על כבש המטוס,
טפסו והגיעו עד לפתחו. כל מקומות
הישיבה כבר היו מאוישים בנוסעים
שסקרו אותם בתמיהה. בודאי שאלו את
עצמם מהי סבת האחור וכיצד זה לא יצאה
הטיסה לדרכה עד אשר הצטרפו אליה
ברגע שאחרי האחרון.

מיד כשהתישבו הרבנים במושביהם,
נסגרו דלתות המטוס וגלגליו החלו נעים
באטיות על פני מסלול ההמראה.

הנוסעים ספרו להם כי זמן קצר לפני
ההמראה גלה אחד מבאי המטוס תיק על
המדף שמעליו שהיה נראה לו חשוד. צות
המטוס הזעיק את אנשי הבטחון שהגיעו
לטפל בתיק ולהבטיח את בטחונם
ושלומם של הנוסעים. התהליך ארך זמן...
בעוד הנוסעים ממתינים שהענין יטפל,
היה המשגיח שקוע בתפלתו. מסתבר
שאותם רגעי התמהמהות היו אותן דקות
להן הצר המשגיח כדי לסים את התפלה!

כאשר המטוס כבר היה אי שם בשחקים
והכוכבים נצצו אליהם מן החלונות
הרבוניים הקטנים, נגש הרב פינקוס אל
רבי דן ושאל אותו: "האם כך אכן יש לנהג?
לעמד בשדה התעופה ולהתפלל במתינות
מבלי לשים לב למחוגי השעון הממהרים?
הרי אין כאן שאלה של 'להתפלל או לא',
אלא האם צריך להאריך בתפלה בשעה
כזו, או שמא אפשר לקצר במעט כדי לא
להפסיד את הטיסה? הרי אלו היה מפסיד
כבודו את הטיסה, הדבר היה פרוץ בגזק
כספי משמעותי, בטרחה מרבה שיש בה
גם בטול תורה וטלטולים קשים?"

המשגיח שליט"א הקשיב לשאלתו של
הרב, ומששים, התרחב חיוך על פניו והאיר
אותו באור מיוחד. "ומה אעשה ידידי",
השיב לו במשפט קצר מפעים אחד, "היה
לי כל כך נעים בתפלה, שלא שמתי לב
שהזמן עבר..."

מה ערבה היא התפלה, וכמה נעימות
ומתיקות יש בה, כשאנו מצליחים לציר
בדמיונונו כיצד עומדים אנו מול מלך
מלכי המלכים כבנים יחידים, שופכים
אנו שיח בפניו, מודים לו, מבקשים ממנו
ומתקשרים אליו בעבותות של אהבה. הוא
אבינו, אליו אנו פונים באפן ישיר. אשרי מי
שזוכה להתחבר אל התפלה, אל יוצר כל,
אדון העולם, ולחוש קרבת אלקים עצומה
שאין מה שישווה לה בכל העולם כלו.

'תפלה דיליה' עמ' קמט

מהחלון שלשמאלו נתן לראות את השמים
המתאדמים בצבעי שקיעה ואת העננים
הורדים הרובצים מעל המטוס שעוד רגע
קט יצא לדרכו.

נראה שהיהודי אינו שת לבו לשעה
המתאחרת ולטיסה העומדת להמריא.
הרב פינקוס מתקרב אל עבר היהודי,
שעיניו עצומות ברכוז והשלוה נסוכה על
פניו כאלו כל ההמלה הרחשת סביבו
אינה נוגעת אליו. המחזה מפעים ומעורר
בו השתאות. היה זה המשגיח הדגול
הגה"צ רבי דן סגל שליט"א.

הזמן הולך ואוזל, אך הרב פינקוס אינו
יכול להתיק את עיניו ממראהו של ר' דן,
המשיח את תפלתו לפני בוראו, הוגה את
מלות התפלה בדבקות ובמתינות, וכל מה
שמקיף אותו - אף צעקות האנשים וקול
גרירת המשאות - אין בו כדי להסיח את
דעתו.

גם כאשר הודיע הפרוז כי בעוד שלוש
דקות המטוס ממריא, המשיך ר' דן
בתפלת המנחה, מבלי להתיחס לנעשה
סביבו. עומד הוא בתפלה לפני קונו וזה
כל עולמו.

הרב פינקוס עמד כמסמר למקומו, אינו
מסגל לזוז ולהתיק את עיניו מן המראה
המיוחד. בלבו החליט: אם המשגיח עומד
כאן - אשאר אני אתו, ומה שיקרה לו,
יקרה גם לי...

שלוש הדקות
חלפו. הרב הבין
שמרב הסכויים
הם שהמטוס יצא
לדרכו בלעדיהם.
הפרוז מכון את באי
שדה התעופה אל
הטיסות הבאות,
מזודותיהם גולשות
על המסוע הארוך
והמתפתל הנושא
אותן אל תא המטען,
ורק המשגיח
שליט"א הוא זה
שעומד בירכתי
האולם ההומה

וממשיך בתפלתו חרף השעון המתקתק.
והמטוס... הוא ככל הנראה הפליג זה
מכבר אל השמים ההולכים ובהים.

עשר דקות חלפו עד אשר סים המשגיח
את תפלתו, התנתק מן העולמות העליונים
שבהם שהה ונחת חזרה אל המציאות
העכשווית הסוערת. הביט המשגיח
במחוגי השעון ומשהבין שאין לו הרבה
מה להפסיד, המשיך גם באמירת "עלינו
לשבח" במתיקות וכמונה מעות.

רק לאחר מכן הרים את עיניו ופגש ברב
פינקוס העומד לצדו... המשגיח תפסו
בזרועו והם צעדו יחד אל המקום בו עמד
המטוס, אשר ככל הנראה כבר המריא

שדה תעופה אירופאי. אולמות ענק
מוצפים בנוסעים הגוררים אחריהם
מזודות כבדות. תורים מכל קצוות העולם
גודשים את המקום, רצים וממהרים אל
עבר השערים המובילים אותם אל היעד.

מדי כמה דקות נשמע הפרוז על טיסה
נוספת העומדת לצאת לדרך, ומבעד
לחלונות הזכוכית המבריקים נתן לצפות
במטוסי הענק המרשימים הממריאים אל
על או נוחתים במתינות על המסלולים,

הנוסעים ספרו להם כי
זמן קצר לפני ההמראה
גלה אחד מבאי המטוס
תיק על המדף שמעליו
שהיה נראה לו חשוד.
צות המטוס הזעיק את
אנשי הבטחון שהגיעו
לטפל בתיק ולהבטיח
את בטחונם ושלומו
של הנוסעים. התהליך
ארך זמן...



כשמגדל הפקוח מתנוסס מעליהם
ומזדקר עד לרקיע.

רעש, המלה, תחנת מעבר לקהל עצום
העושה את דרכו אל מזידנות בכל רחבי
הגלובוס.

גם הגאון הרב שמשון דוד פנקוס נמצא
בשדה התעופה, בתחנת ביניים בין טיסה
לטיסה. בעוד כעשר דקות ימריא המטוס.
מרבית הנוסעים כבר ישובים במקומותיהם
בבטן המטוס, ומי שלא - עושה בזריזות
את דרכו אליו.

לפתע מבחין הרב ביהודי הדור פנים,
העומד באחת מפנות האולם כשהוא
מתנועע לאטו ומתפלל תפלת מנחה.

רבי אמנון שקלאר שליט"א

בית הכנסת 'קהל חסידים' בית שמש

בעניית אמן?

"ראשית, אני לא חושב שהבטוי הנכון הוא 'מזלזלים'. כלל ישראל אינו מזלזל חלילה בעניית אמן. ולעצם הענין: ברור שאנשים אינם מפנימים עד תם את העצמה שיש בעניית אמן. לאנשים נראה שבשביל לפעל ישועה, הם צריכים לעשות איזו פעלה שוברת שוין, כמו נסיעה לפתל במשך ארבעים ימים רצופים, או לכל הפחות אמירת כל ספר תהלים ברצף. אבל מדברי חז"ל, ובמיוחד בספר הזהר, אנו לומדים שאפשר לפעל ישועה בדרך קלה - בהקפדה על עניית אמן. אני פונה לכל יהודי שישים לב שבאמצעות פעלה קלה וקטנה הוא יכול לפעל ישועה גדולה. עניית אמן היא פעלה קטנה שפועלת תוצאה עצומה".

רבי אמנון מוסיף ואומר: "כידוע, יש לכוון בעניית אמן בהתאם לתכן הברכה. לפיכך בעניית אמן על ברכות שענינן שבח והודאה יש לכוון: 'אמת', ובברכות שיש בהן גם בקשה יש לכוון גם 'הי רצון שתתקיים הבקשה'. אולם ה'חיי אדם' (ו א) כותב שעל העונה אמן לכוון גם שהוא מצטרף לבקשת המברך שיתברך שם ה'. אני חושב שכשעונים אמן על כל ברכה וברכה עם הפונה האז, זה קדוש השם אדיר שמביא ישועה גדולה".

בתור גבאי אמן ותיק המשיקיע שנים רבות בעניית אמן, האם יש לכם איזה מסר מיוחד להעביר לגבאי אמן?

"ראשית, רצוני לעורר את ידי גבאי האמן, שיתנו אל לבם לענות אמן בפונה הראויה, כמפרט בשו"ע (או"ח כד ו). פונות אלו אף סדרו באופן נאה בטבלה מיוחדת ש'בני אמונים' הוציאו לאור. ענין נוסף שחשוב לעורר עליו הוא להקפיד גם על עניית ברוך הוא וברוך שמו, כפי שנופסק בשלחן ערוך (שם ה).

אסים בדבריו הידועים של האמורא שמואל שהורה לתלמידו רבי יהודה (ערובין נד א): 'חטף ואכל חטף ואישתי [ושתה], דעלמא דאזלינן מניה [העולם שאנו הולכים ממנו] כהלולא דמי [דומה לשמחת כלולות, העוברת במהירות]! דברי הגמרא הללו מתאימים מאין כמום לעניית אמן. אדם יושב בבית הכנסת ומסביבו מתגלגלות ברכות לרב. זוהי שעת כשר לחטף עוד ועוד אמונים. עלינו לנצל זאת ולא לוותר על שום הזדמנות לענות אמן, שאם לא עכשו אימתה..."

אמנון בערגה. "היה זה לפני שנים רבות, כשנולדה בתי הראשונה, שהיום ב"ה היא אמה לשתי בנות. שהינו בבית הרפואה 'מעייני הישועה' בבני ברק, ונוצרה איזושהי בעיה. השעה היתה שלוש לפנות בקר, והחלטתי לשים פעמי לביתו של שר התורה רבי חיים קניבסקי כדי לבקש את ברכתו. נקשתי קלות על הדלת, הרבנית פתחה לי מיד וסמנה לי להפנס ולהמתין. כידוע רבי



חיים הקפיד מדי יום על אמירת ברכות השחר בחברותא עם הרבנית. תחלה היתה הרבנית אומרת את הברכות ורבי חיים היה עונה אמן, ומשסיימה היה רבי חיים אומר והרבנית היתה עונה אמן. באותו יום, נכנסתי בדיוק כשהרבנית סיימה לברך. בחרדת קדש עמדתי בצד הסלון וראיתי כיצד רבי חיים מברך את ברכות השחר, ברכה אחר ברכה, והרבנית עונה כנגדו אמן. זה רגש אותי מאד, ובאותו רגע החלטתי שזה הולך להיות גם הפרויקט שלי".

תוכלו בבקשה לתאר את ההתנהלות אצלכם בבית הכנסת מדי בקר, כיצד אתם מביאים את המתפללים לברך ברכות השחר בפניכם?

"אצלנו בבית הכנסת אני צריך לפנות למתפללים. כל אחד מהמתפללים יודע שכשאני מקדם את פניו בברכת בקר טוב, יש בכך גם תזכרת לברך בפני ברכות השחר ולזכני בעניית אמן. מנהג אמירת ברכות השחר בחברותא תופס מקום נכבד בבית מדרשנו, ולעתים החזן מתעכב דקות ספורות, אף שפכר הגיע זמן התפלה, כדי לאפשר לאחרון המתפללים לברך ברכות השחר בחברותא, לפני התפלה".

מדוע אם כן אנו רואים אנשים שמזלזלים

הישיבה במחצתו של רבי אמנון שקלאר היתה חויה מרוממת במיוחד. פניו מפיקים אור יקרות בעת שהוא מתאר את שגב מעלתה של עניית אמן. נכר כי עניית אמן היא מקור חיותו. דורשי רשומות אמרו כי אמן היא בגימטריה "הלוס", ואכן השהיה במחצתו של רבי אמנון המחישה לנו זאת. כפי שסוחר יהלומים יודע להעריך כל יהלום שנופל לידי, כך יודע רבי אמנון להעריך כל אמן ואמן, ומחפש כל הזדמנות לזכות בה.

עוד בטרם התחלנו לשוחח, הישיר אלי רבי אמנון את מבטו ואמר לי: "דע לה, כי אני רואה זכות גדולה בעצם קיומה של שיחה זו. הלא כל מטרותנו היא לעורר את הצבור לתור ולנצל כל הזדמנות לענות אמן. על שיחה כזו נתן להמליץ את דברי הכתוב (מלאכי ג טז): 'אז נדברו יראי ה', כתיצאה מדבורי התחזקות על עניית אמן, יתרבו ללא ספק יראי ה', שיקפידו על עניית אמן כהלכה".

ברשותכם, אפתח בשאלה לא שגרתית. 'אמנון' הוא שם די נדיר במחוזותינו, על שם מי נושאים הנכם שם זה?

"למען האמת, אני יודע! אני משער שמקורו ברבי אמנון ממנגצא בעל הפיוט 'ונתנה תקף' שנהרג על קדוש השם. התאור הידוע המופיע במחזורים כיצד הוא קבל על עצמו יסורים אימים ונוראים על מזבח אמונתו, מסעיר את לבו של כל יהודי וממחיש את סוד קיומו של עמנו.

אך עלינו לדעת שגם כאשר אנו זוכים לענות אמן, אנו מקימים בכך את מצות 'ונקדשתי בתוך בני ישראל' (ויקרא כב לב), שהרי העונה אמן מזהיר בפרהסייה שה' יתברך הוא א-ל מלך נאמן. כמו כן המלה אמן מבטאת מסירות נפש, וכפי שהבאתם כמה פעמים בגליונכם ש'אמן' היא ראשי תבות 'אני מוסר נפשי'. יתכן שבגלל זה המלה אמן כלולה בשמו של מי שהפך לסמל של מסירות נפש וקדוש השם - רבי אמנון ממנגצא".

לאור דברכם דומני כי מתייתרת השאלה על מקור התמסרותכם לעניית אמן. אך בכל זאת אשאל: מה הביאכם לשמש כגבאי אמן ולעמד מדי בקר בבית הכנסת ולענות אמן אחר ברכות השחר של המתפללים?

"למדתי את זה מרבה גדול", מתרפק רבי



בניין בית הכנסת בעירה שוראן [שוראן] שבסלובקיה

ה'לקוטי חבר בן חיים'

ב"ז בכסלו תרנ"ה

רבי חזקיה פייבל פלוט נולד לאביו רבי חיים בשנת תקע"ח, בעיר קולין, כיום בצ'כיה. מנעוריו שקד על תלמודו בהתמדה, ובשנת תקצ"ד, במלאת לו שש עשרה שנה, נסע ללמד בישיבת פרשבורג המעטיירה, שם למד תורה מפי ה'חתם סופר' עד להסתלקות רבו בכ"ה בתשרי ת"ר. רבי חזקיה פייבל דבק ברבו בכל לבו והנחיל את תורתו והליכותיו בסדרת ספריו 'לקוטי חבר בן חיים'. בשם הספר הנציח המהר"ב את זכר אביו ר' חיים ואמו מרת רבקה, שכן 'חבר' ר"ת חזקיה בן רבקה. מלבד תורת רבו, כלל בסדרת ספריו את חידושי על התורה, על התלמוד ועל השלחן ערוך, וכן תשובות בהלכה, אותן השיב לשאלות שנשלחו אליו מקל רחבי האגרה.

לאחר נשואיו בשנת תר"ט התקבל לכהן כרבה של שוראן שבסלובקיה, בה כהן קרוב ליוכל שנים עד להסתלקותו. מיד עם הגיעו הקים ישיבה ותלמידים רבים הסתופפו בצלו.

בלי כ"ז בכסלו תרנ"ה הסתלק בעל ה'לקוטי חבר בן חיים' לבית עולמו, והובא לקבורה בבית העלמין בשוראן. רבי חזקיה פייבל לא השאיר אחריו זרע של קיימא, ואולם נתקם בו הכתוב (ישעיהו נו ה): "ונתתי לך בביתי ובחומתי יד ושם טוב מבנים ומבנות, שם עולם אתן לו אשר לא יכרת", בספריו החשובים שהפכו נכסי צאן ברזל בין לומדי התורה.

אמן - קבלת אמונה מידית

את הטעם לדברי חכמים שהעונה אמן גדול מן המברך באר רבי חזקיה פייבל פלוט, בעל ה'לקוטי חבר בן חיים', כך:

באמירת הברכה מראה אמן המברך שהאמונה בבורא משרשת בלבו, ואולם העונה אמן מביע גם את אפן קבלת האמונה: הוא אינו זקוק לזמן לדון ולהתבונן, אין צורך להרבות עמו בדברים ולשכנעו, אלא מיד בשמעו את דבר האמונה מפי המברך מקבל הוא את דבריו בעניית אמן. אמונה כזו חשובה בשמים ולכה אמרו חכמים (ברכות נג ב) שהעונה אמן גדול מן המברך.

ה'לקוטי חבר בן חיים' מוסיף ומבאר שאף רב שהורה לבנו (שם) "חטף וברך" מודה שמעלתו של העונה אמן גדולה מן המברך, אלא שמכל מקום סבר שהמברך באזני מי שעונה אמן אחר ברכתו, יש לו חלק אף בעניית האמן, לפי שהוא גרס לו לענות. לפיכך, דוקא בגלל מעלתה של עניית אמן, שכרו של המברך שזכה את זולתו בעניית אמן גדול מן העונה אמן, ועל כן ראוי לחזר אחר הברכה שתענה באמן כהלכה ('לקוטי חבר בן חיים' חלק ה החלק השני עמ' ס).

אמן על ברכת גוי

מן הכתוב (דברים ז יד): "ברוך תהיה מכל העמים", דרשו חכמים (ירושלמי ברכות ח ח): "אם ברכת גוי - ענה אחריו אמן". כלומר, המלים "מכל העמים" מתפרשות במובן "מאת כל העמים", ועל כן פירשו חכמים את הכתוב על ברכה שהגוי מברך את ישראל. ואולם עדן יש להבין כיצד נלמד מכתוב זה שיש לענות אמן אחר ברכת גוי?

פרש ה'לקוטי חבר בן חיים': בכתוב מבאר שהקדוש ברוך הוא מסכים עם ברכת הגוי, שהרי לא נאמר "כל העמים יברכוה", כי אם "ברוך תהיה מכל העמים", וברכה שהקב"ה מסכים עליה בודאי שיש לקיימה בעניית אמן ('לקוטי חבר בן חיים' ח"א עמ' יח).

בימים ההם בזמן הזה

"על הנסים ועל הפרקן ועל הגבורות ועל התשועות ועל הנחמות ועל המלחמות שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה".

התקפדה על עניית אמן היא ההכנה הראויה למענות הדלקת נר חנכה, שאנו מדליקים לזכר הנס שהיה במקדש. אף בסדר האל"ף-בי"ת האותיות 'אמן' קודמות לאותיות 'גנס', "ואחר אמן נמשך הנס" (נר ישראל) [למגיד מקוץ גיץ], כונת חנכה.

יהו"כ 'קריס'.

בימי החנכה, זמן המסגל לנסים וישועות, נקבל על עצמנו להקדים ולבוא לבית הכנסת לענות אמן אחר המתפללים ונזכה לראות ב"נסים ופרקן, גבורות ותשועות ונחמות". בזמן הזה כבימים ההם, אמן ואמן!

להצטרפות למזכיר הרבים המשכמים קום לענות אמן אחר המתפללים בבית הכנסת, נא מלא את הטפס במכשיר 'נדרים פלוס' ואנו נצר עמך קשר אי"ה לשליחת חמרים.

בין ממלאי השבטים תתקיים אי"ה הגרלה על תלושי קניה בסך 2000 ₪ ברשת יש חסד.

ברכות השחר פתלכה

בקול בבונה בחברותא